

Věnuje spisovatel.

O stavu řeholním.

(De statu religioso.)

—
Napsal řeholník želivský

Ph. prof. Dr. Eugen Kadeřávek.

V PRAZE 1915.

Tiskem knihtiskárny Spolku sv. Bonifáce v Praze II.
Nákladem spisovatelovým.

NIHIL OBSTAT.

Th. Dr. J. N. Jindra,
censor.

IMPRIMATUR.

† Josephus,
episcopus.

Reginae Hradecii 12. nov. 1914. n. 12.396.

NIHIL OBSTAT.

P. Bohuslaus Duchácký,
magister novitiorum
in praem. canonia Strahoviensi.

IMPRIMATUR.

RR. ac AA.
Domini Abbates praemonstratenses:
generalis Plagensis,
Strahoviensis et Siloënsis.

PLAGAE 5. nov. 1914.

*Octingentesimae annuae memoriae
fundationis c. ac c. ordinis praemonstratensis
per sanctum Norbertum,
quae, Deo propitio, a. 1920. celebrabitur,*

dedicat

auctor.

Výbornost stavu řeholního.

Stav řeholní je tak vznešený, že sv. Augustin nemá dosti slov, aby jej patřičnou chválou vylíčil. Sv. Jeronymovi jsou kláštery mnichů a jeptišek stkvostnými květinami a vzácnými drahokamy v klenotnici Církve svaté. Sv. Řehoř Nazíánský nazývá osoby klášterní korunami víry, stkvoucimi perlami a démanty Církve svaté, šlechtnými a velkomyslnými dušemi, jež hledají své bohatství v chudobě, svou slávu v pohrdání, svou moc ve slabosti, svou plodnost v panictví; nazývá je miláčky milosti, kteří odpírajíce svým žádostem vzdávají se rozkoší světských, kteří jsou pokorní a nevšímajíce si věcí pozemských nebe si zjednávají a v těle žijíce bez žádostivosti tělesné, Boha mají svým dědictvím a nejvyšším statkem; proto jsou nejmoudřejšími ti, kteří se světa vzdalují, aby Bohu byli bližšími a život svůj trávil Bohu sloužíce. Učený, svatý a apoštolský biskup, Theodoret píše: Osoby řeholní vedou život, který povznesen jsa nad všecky věci podivuhodně se podobá životu blažených. Sv. Bernard nazývá řeholní osoby nebeskými lidmi anebo pozemskými anděly, jelikož na zemi sice žijí, meškají však již jaksí v nebi.

Důkazem vznešenosti stavu řeholního jsou světci řádu premonstrátského, na př. blahoslavený Heřman Josef, jemuž nejsvětější Panna se zasnoubila, jako zasnoubena byla sv. Josefu.

Prospěšnost stavu řeholního.

Výbornosti odpovídá prospěšnost. Neboť stav řeholní jest rájem, kde jest Bůh vždycky vídán, kde vždycky jest slýchán Jeho hlas, kde vždycky se žije v Jeho přítomnosti, kde vždycky jest dovoleno požívatí Jeho důvěrného obcování, kde vždycky jest plněna Jeho vůle, kde vždycky se prozpěvují Jeho chvály, kde zřídka se klesá, kde snadno se povstává, kde zásluhy neustále se hromadí, kde sladce se umírá, kde bezpečně spásy se dochází.

O jaký to rozdíl mezi stavem řeholním a světem! Těžké jest jho světa. Obtížné a škodlivé jsou jeho kříže. Hořký jest jeho kalich. Ostré jsou jeho ostny. Záhubné jsou jeho příklady. Nebezpečné jest jeho přátelství. Tyranské jsou jeho zákony. Neblahé jest jeho učení. Hanebné jsou jeho rozkoše. Falešné a domnělé jsou jeho statky. Sláva, kterou svět slibuje, jest dýmem. Poklady jeho jsou těžkým kamenem, pod nímž člověk se dusí. Rozkoše jeho mají hořkou příchut' a uvalují na duši a tělo nebezpečnou nemoc. Svět se odměňuje svým přátelům, an je vrhá do záhuby věčné.

Sv. Norbert uznáváje výbornost a prospěšnost stavu řeholního, jakož i nebezpečnost světa, založil řád premonstrátský, v němž svatě žil a svatě zemřel, v němž také jeho synové duchovní svatě žiti a svatě umřiti mohou a mají.

Je tedy žádoucí vstoupiti do řeholního stavu tak výborného a tak prospěšného.

Co se žádá od vstupujícího do řehole?

Kdo vstupuje do řehole, nemusí býti již při vstoupení dokonalým, avšak musí míti ten úmysl pevný, státi se dokonalým, a také k tomu cíli se snažiti, nechce-li smrtelně hřešiti. Neboť praví sv. Tomáš Akvinský: Stav řeholní jest školou, ve které se učíme státi se dokonalými a těm cvikům se oddáváme, jež člověka vedou k dokonalosti. Jestliže od každého člověka žádá Bůh, aby se stal dokonalým, t. j. takovým, jakým chce jej Bůh míti, aby se připodobňoval Bohu, aby cíle došel, od Boha jemu vytčeného, aby učení Kristovo poznal a jím se v životě řídil, aby se spojil vírou, nadějí a láskou s Bohem: tím více jest povinen po dokonalosti bažiti, kdo vstupuje do stavu řeholního, jenž jest právě k tomu od Boha ustanoven, aby sloužil k bezpečnému a jistotnému dosažení dokonalosti a té vyšší, než jaká se ukládá obecně křesťanu. Nemusí do toho stavu vstoupiti křesťan, jelikož bez něho může býti spasen; avšak vstoupil-li do něho dobrovolně, jest povinen po vyšším stupni dokonalosti bažiti, než jaký jest uložen křesťanu obecně, a také k němu s pomocí Boží dospěti.

Řeholníka ku snaze po dokonalosti povzbuzují na př. premonstráti: B. M. Servatius Layrvelz, opat, a B. Adamus, Scotus, biskup: *Contentamus ad perfectionem avide atque conemur, ut sit anima nostra succensa, integra et perfecta. Succensa est, si eam desiderium inflammat triplex: veniae, gratiae et gloriae. Integra est anima, si eius memoria munda est, ratio perita, voluntas devota. Perfectio animae consistit in quatuor virtutibus cardinalibus.*

Základ dokonalosti řeholní.

Dokonalost řeholní musí spočívat, jako dokonalost obecně křesťanská, na víře, naději a lásce; než u osoby řeholní musí tyto ctnosti Božské, zvláště láska, býti dokonalejší, než u osoby neřeholní. Premonstrát B. Philippus Harvengius, opat, píše: *Propriae viri divitiae sunt fides, spes, charitas, et ceterae virtutes, quibus ad coelestem gloriam pervenitur, quibus quisquis caruerit, stultus apud Deum et inglorius invenitur et a Deo reprobatur.*

Víra.

Jelikož víra Kristova jest nevyhnutelná nutností prostředku a rozkazu, musí řeholník, aby byl spravedlivým, Bohu se líbil a dítkem Božím se stal, víru Kristovu v sobě chovati, udržovati, živiti a to s pomocí Boží, bez které nikdo křesťansky nemůže věřiti; proto musí řeholník za tuto milost prositi a ve víře se cvičiti. Nepečuje-li řeholník tak o svou víru, stává se, že jí pozbývá, že žije netoliko neřeholně, nýbrž také nekřesťansky, ano i řeholi a Církev opouští, že slávu Boží hanobí, sebe o spásu okrádá a jiným velké pohoršení dává. Aby však víře Kristově věrným setrval, musí řeholník ctíti a milovati Církev učící, papeže a biskupy, zvláště biskupa svého, jakož i představené své řeholní.

Pečlivostí řeholníkovou nabývá víra jeho vlastností Bohu milých. Neboť stává se 1. na d p ř i r o z e n o u, jelikož ji řeholník prokazuje z milosti Boží netoliko svým rozumem, nýbrž také myslí zbožnou, auktoritě Boha zjevujícího poslušně oddanou, jako počátek spásy, jako základ

a kořen všelikého ospravedlnění. 2. Stává se o b e c n o u, jelikož se vztahuje dílem rozvinutě, dílem zavinutě ku všem pravdám od Boha zjeveným a od Církve ku věření předloženým, jež řeholník přijímá ve smyslu Církvi katolickou stanoveném. Žádné z těchto pravd nesmí řeholník odepřítí svého souhlasu; neníť víra křesťanská zůstavena libovůli lidské. Řeholník prosí Pána Boha, aby jeho víru rozmnožoval. 3. Stává se n a p r o s t o p e v n o u, j e l i k o ŝ auktorita Boha zjevujícího je hodna přisvědčení nade všecko pevného, j e l i k o ŝ milost Boží povznáší a posiluje jak rozum lidský, pravdu zjevenou poznávající, tak vůli lidskou, ku přisvědčení věreckému povzbuzující, j e l i k o ŝ naprosto pravdivá svědectví Boha zjevujícího a neklamné učení Církve Kristovy se těší z plné zřejmosti zevnější a jistotu poskytuje plnou. Řeholník, znaje důkladně pravdy víře předchozí a pohnutky uvěřitelnosti, o pravdě víry katolické nepochybuje a námitky proti ní činěné rozhodně odmítá. Stává se 4. ú č i n l i v o u, p o n ě v a d ŝ proniká veškerý život řeholní, p o n ě v a d ŝ na jevo vychází v dobrých skutcích, p o n ě v a d ŝ podle ní řeholník soudí a jedná, p o n ě v a d ŝ jí jest pobádán ku všeliké ctnosti, ke skutkům velikým a obtížným, p o n ě v a d ŝ jí jest odvrácen od všelikého hříchu. Řeholník dobře si pamatuje, že víra bez skutků jest planá, ničemná, mrtvá a nemá trvání ustupujíc nevěře a jejím následkům. Stává se 5. v y t r v a l o u, tak že řeholník odolá každému pokušení víře nepřátelskému a víře zůstává věrným až do smrti, tak že za ni se nestydí a je-li potřebí, veřejné svědectví o ní vydává. Posléze 6. jest víra řeholníku p l a t n a netoliko, pokud jest křesťanem, nýbrž také, pokud jest řeholníkem. Neboť víra dala řeholi a stanovám řeholním vznik, obsah a vážnost;

víra přivádí nováčky do kláštera; víra řeholníka vede, řídí, živí; víra jemu slibuje odměnu; víra jej k smrti blahé připravuje, Jako stojí psáno: Justus ex fide vivit, tak lze říci: Religiosus ex fide vivit.

Má-li víra řeholníkova se těšiti z těchto šesti vlastností, musí k jeho přičinění přistoupiti působnost milosti Boží, za kterou musí řeholník prositi.

Sv. Norbert praví: Sequi rationem est hominis; attamen se gerere secundum regulas et motiva fidei est viri perfecti sancteque viventis. — Chalybe silicem feriens ignem excutit; sic vivida fides mysteriorum potens est ardentem scintillas divini amoris excitare ex lapideis cordibus. — Fides sine operibus expulsaque charitate est quasi lampas sine oleo et candela sine igne. — Proto podrobuje syn sv. Norberta svůj rozum víře římsko-katolické, spojuje ji patřičně s filosofií křesťanskou a jest nepřitelem filosofie protikřesťanské, na př. Kantovy, racionalismu protestantského, atheistického liberalismu, evolutionistického monismu a modernismu, an prokazuje víru živou a svatou v celém životě svém.

Naděje.

K víře křesťanské, katolické, první Božské ctnosti nadpřirozené, držebné, od Boha vlité, přistupuje druhá ctnost podobná, křesťanská naděje, skrze kterou vroucně toužíme a s pevnou důvěrou očekáváme věčnou blaženost, v patření na Boha záležející a nám pro zásluhy Kristovy slíbenou, jakož i prostředky k dosažení jejímu potřebné a nám také pro zásluhy Kristovy slíbené. V naději této se má řeholník cvičiti nejenom jako každý křesťan, nýbrž také a obzvláště

jako řeholník. Neboť z víry poznává řeholník lépe, než mnohý neřeholník, jakým dobrem jest Bůh, Jenž sebe dává člověku, svému tvorů, ku požívání dobrovolně z čisté lásky, jak ochotně Bůh člověku poskytuje pomoc ku dosažení této blaženosti, jak jest záhodno, aby člověk s Bohem spolupůsobil vytrvale až do smrti, jsa bázní spásitelnou naplněn, aby hříchem nepozbyl dobra nejvyššího, aby spolupůsobení jeho nebylo nedostatečné. Kromě toho jest řeholníku slíben vyšší stupeň blaženosti a vydatnější pomoc Boží, než prostému křesťanu; proto u větší míře v sobě rozněcuje řeholník naději, spojenou s úsilným spolupůsobením a pokornou bázní. Uznává za jisté řeholník svou nedostatečnost, uznává též potřebu pomoci Boží, aby se stal dokonalým a to u větší míře, než prostý křesťan; a proto doufá v pomoc tuto, za ni prosí a za poskytnutou vroucně děkuje. Zdaž by tedy mohl řeholník o tom pochybovati, že jest naděje nevyhnutelná nutností prostředku a rozkazu, že jest také matkou mnohých jiných ctností, na př. pokory, vděčnosti, trpělivosti, odevzdanosti do vůle Boží, stejnomyslnosti oproti zdraví a nemoci a jiným protivám? Jí zůstává věrným až do smrti a varuje se hříchu i nedůvěry i opovázlivosti, jakož i netrpělivosti, nedočkavosti, reptání, nedostatečné anebo přílišné, nezřízené touhy po věčné, nebeské blaženosti.

Sv. Norbert píše: *Ad divinam providentiam confidenter recurrere; Deus vobis nunquam derit, in manu potenti et brachio excelso vos deducet nec unquam vos deseret.* Proto jest syn sv. Norberta prázděn opovázlivé důvěry v Boha a v sebe, jakož i nedůvěry v Boha a v sebe a jest nepřitelem důvěry ve tvory, jež se protiví důvěře v Boha.

Láska.

Korunou Božských ctností jest křesťanská láska blahovolná, která nutně přistupuje k lásce žádostivé, v naději obsažené, a ku které veškerá víra křesťanská směřuje, jako k základu, podstatě a ovoci života křesťanského. Křesťansky blahovolně milovati znamená Boha pro Něho sama nade všecko, sebe pak a bližního pro Boha milovati.

Boha milujeme p r o N ě j s a m a, milujeme-li Jej proto, že pro svrchovanou dokonalost Svou veškeré lásky naší jest hoden. Boha milujeme n a d e v š e c k o, v á Ź í m e - l i s i H o tak, že jsme hotovi raději všecko obětovati, než abychom se těžkým hříchem připravili o Jeho lásku a přátelství, m á m e - l i na N ě m největší zalíbení duchovní, jež nám zjednati nemůže žádný tvor ani veškerenstvo tvorů. Taková láska se nazývá dokonalou, kdežto láska v naději obsažená jest nedokonalá, ač oprávněná a potřebná. Abychom mohli vzbuditi lásku dokonalou, uvažujeme, j a k velice Bůh nás napřed miloval, když nás stvořil, skrze Syna svého nás vykoupil a nám nesčíslná dobrodiní prokázal, na př. povolání do Církve katolické, do řehole, a j a k dokonalým, dobrým a lásky hodným Bůh sám v sobě býti musí, když nás tak nezištně miluje láskou nejněžnější, nejvábivější, nejšlechetnější, nejúčinnivější, nejstálejší. Aníž smíme zapomenouti, že Bůh od nás žádá, abychom Jej milovali. Důkazem toho jsou: 1. všichni tvorové, 2. život Ježíše Krista pozemský, 3. zákon, jehož první a všechny ostatní články k tomu cíli směřují, abychom Boha milovali nade všecko, 4. rozličné ctnosti, jež prokazovati povinnost nám káže a jež bez lásky k Bohu nemohou býti, 5. všechny milosti, jež jsme obdrželi,

6. celé křesťanství, 7. nekonečné statky těm na věčnosti uchovávané, kteří tuto velikou povinnost lásky plní, a 8. tresty hrozná těm určené, kteří se zdráhají plniti ji.

Láska k Bohu nesmí býti jalová, jelikož od nás vyžaduje, abychom Boha velebili a ctili, Jemu se klaněli, Jeho slávu zevnější množili, Jeho vůli plnili, o Něm dávali svědectví slovem a skutkem, životem ctnostným, v Něm hledali svou blaženost. Taková láska sluší řeholníkovi.

Sebe pro Boha milujeme, když sebe proto milujeme, že i Bůh nás z milosti uznává své lásky hodnými a že nás volá, abychom byli účastnými Jeho vlastní blaženosti. Tato láska nás vybízí, abychom úsilovně pečovali o spásu duší svých. Bližního, i přítele i nepřitele, milujeme pro Boha, milujeme-li jej proto, že Bůh jej uznává své lásky hodným a že jej volá, aby byl účastným Jeho vlastní blaženosti; proto bližního milujeme jako sebe samy. Takto milujeme bližního, když mu prokazujeme podle možnosti všecko, čeho sami pro sebe právem žádati můžeme, a nic mu nečiníme, co bychom rozumně sami neradi měli, a když přede vším pečujeme o spásu duše jeho.

Tuto křesťanskou, blahovolnou lásku k Bohu, sobě a bližnímu, jež jest nevyhnutelně ku spasení potřebná nutností prostředku a rozkazu, dokazujeme tím, že zachováváme přikázání Boží a církevní.

Má-li míti křesťanskou lásku blahovolnou každý křesťan, má ji míti v míře větší a dokonalejší řeholník, jelikož vésti má život dokonalejší. Pakli jí nemá, vede život horší než neřeholník nemilující, jemuž dává kromě toho veliké pohoršení.

V řeholi, kterou se řídí řád premonstrátský, píše sv. Augustin na začátku: Ante omnia, fratres charissimi, diligatur Deus, deinde proximus, quia ista praecepta sunt principaliter nobis data. K této lásce nás sv. Augustin vybízí také svým životem; vyobrazuje se, máje v ruce srdce, z něhož vychází plamen lásky. Láska jej pohnula, že pronesl slova tak často po něm opakovaná: „Proč jsem Tebe dříve nepoznal, krásu vždy stará, vždy přece nová? Proč jsem Tebe dříve nemiloval?“

Sv. Norbert nás učí lásce takto: Si de Deo saepe cogites, si ad majorem ejus gloriam cuncta referas, si omnia pro ipso facere et pati paratus sis: tum credas, quod intimo amore laudabilique zelo eum diligas.

B. Adamus, Scotus, biskup, premonstrát, píše: Summa et plena beatitudo est amare Christum et amari a Christo et familiaritatem habere erga ipsum. Studete familiares et amici esse Dei; contendite discipuli et domestici esse Christi.

Syn sv. Norberta uznáváje pravdu těchto tří názorů v sobě pravou, dokonalou lásku pěstuje, učením Kristovým hlásanou, aby vedl život pravý, dokonalý; neboť život jest láska a láska jest život; jaká láska, takový život, a jaký život, taková láska.

Kajénost.

S láskou souvisí kajénost; neboť křesťan hřešící lituje svých hříchů, kterými urazil a rozhněval Boha, poněvadž jest Bůh nejvyšší dobro, lásky nejhodnější. Sluší tedy řeholníku vésti život kající až do smrti, a to nejen za sebe, nýbrž také za jiné, aby bylo dosti činěno za hřích, aby Bůh byl usmířen a opět laskav. Vyšší stupeň lásky

řeholníkovy má býti spojen s vyšším stupněm kajícnosti.

Že a kterak má býti řeholník kajícníkem, vykládá sv. Norbert řka: Tenemini, vobismet ipsis et cunctis vestris sponte abnegatis et pure propter Deum derelictis, in humeris vestris quotidie portare crucem Christi: hoc est crebris diversarum passionum angustiis patienter ducere totam vitam in poenitentia. Budiž podoben syn sv. Norberta kajícností sv. Augustinu a sv. Norbertu.

Na víře tedy, naději a lásce s kajícností spojené má řeholník postavití svůj život řeholní.

Mrtvení sebe.

Aby řeholník vedl život dokonalý, Bohu milý na základě víry, naděje a lásky s kajícností spojené, musí odklizeti překážky, t. j. musí se mrtviti, musí přemáhati své nezřízené žádosti po statcích hmotných, smyslných rozkoších a po cti a panství, musí trpělivě snášeti strasti a trampoty. Mrtvení sebe, řádně pochopené a řádně na přirozených a nadpřirozených důvodech spočívající, jest nevyhnutelno, má-li člověk rozumný a svobodnou vůli mající vésti život právě lidský a má-li přirozeného a nadpřirozeného cíle, od Boha vytknutého dojíti. O něm budiž pojednáno, a sice obecně, pokud jest uloženo řeholníkům všem, nikoli o mimořádném, jakého bedliví jsou jenom někteří z obzvláštní horlivosti a kajícnosti.

V čem záleží mrtvení sebe obecné?

Člověk drží střední místo mezi zvířetem a pouhým duchem; neboť v těle lidském sídlí duše lidská, jež, pokud jest podstatnou formou těla lidského, vede v těle a s tělovými orgány skrze mohutnosti vegetativné a sensitivné život vegetativ-

ně sensitivný jako zvíře, a pokud jest povahy duchové, vede v těle sice, ale bez tělových orgánů skrze mohutnosti nadsmyslné, rozum a svobodnou vůli, život duchový, nadsmyslný jako pouhý duch. Život lidský ač jest dvojitý: vegetativně sensitivný čili nižší a nadsmyslný čili vyšší, přece jest jednotný, jelikož vychází z jednoho principu, totiž duše lidské, a je tak uspořádaný, že jak přirozenost vyžaduje, nižší jest podřízen vyššímu, člověka specificky charakterisujícímu, takže vyšší život jest účelem člověka, nižší pak život podmínkou vyššího, pokud člověk žije na zemi. Život však nižší odnáší se ku hmotnému tvorstvu, vyšší nejbliže k pouhým duchům stvořeným, posléze k jednomu pouhému duchu nestvořenému, k Bohu. Odtud vysvítá, že život vyšší ovládnut jest náboženstvím a sice, jak zkušenost hlásá, nadpřirozeným p ř í m o; život pak nižší podroben jest vlivu náboženskému n e p ř í m o, totiž skrze činnost života vyššího, jehož jest podmínkou, relativně t. j. pro pozemské trvání nutnou.

Avšak tento Bohem stanovený poměr mezi životem nižším a vyšším byl prvotním hříchem porušen; nižší se vzepřel vyššímu, vypověděl službu podmínky, zvolil směr vyššímu nepřátelský, tak že se snaží nad vyšším vládnouti a vyššího zle užívá pro sebe k jeho a své škodě; oslepuje tedy rozum a zotročuje vůli, odvrací duši od statků duchových a kloní příliš ke statkům hmotným, vyhání z duše lásku k Bohu a probouzí v ní špinavé sobectví, jež odporuje také lásce k bližnímu a duši zbavuje pravé blaženosti. Toto porušení jest následek prvotního hříchu a trvá ve člověku, i když jest mu hřích prvotní odpuštěn. Avšak povinnost mravní, od Boha uložená a ve svědomí se ozývající, káže člověku toto porušení odčinit, život nižší podříditi životu vyššímu, t. j. mrtviti sebe.

Mrtvení sebe děje se podle učení Pána Ježíše dvojím způsobem: 1. zapíráním sebe, t. j. krocením a potlačováním nezřízených žádostí vegetativních a sensitivních, jakož i nezřízených hnutí hříšné samolásky, jež vylučuje lásku k Bohu a bližnímu, a 2. trpělivým snášením křížů, jimž odevzdaností do vůle Boží nedovolujeme, aby překážely našemu životu nadsmyslnému. Abstine, sustine.

Kroceny tedy nebo potlačovány bud'těž:

1. Nezřízená žádost pokrmu a nápoje, žádost rozkoše pohlavní, shánění se po zábavách a veselostech, zábavná četba nepříslušná nebo přílišná, pohodlný a rozmařilý život, rozpustilost, vyhledávání nepříslušných společností a místností. Tyto žádosti nezřízené již mnohého křesťana, řeholníka, kněze odvrátily od Boha.

2. Nezřízená žádost pozemských statků. Jak velice se zahazuje křesťan, řeholník, kněz, otročí-li jí. Hmota, jež má býti prostředkem, stává se nejvyšším cílem, jakým má býti člověku Bůh.

3. Neposlušnost, touha po nezávislosti nepatřičné, nemírná ctižádost, pýcha, pánovačnost, samolibost, domýšlivost. Tímto špinavým sobectvím činí sebe křesťan, řeholník, kněz sluncem, jemuž klaněti se má všecko.

4. Nechuť proti některé osobě, proti povinnosti, meditaci, duchovní četbě, samotě nebo mlčivosti posvátné, asketické, proti studiu. Tato šesterá nechuť zbavuje křesťana, řeholníka, kněze pravé duchovní radosti.

5. Hněv, závist, lenivost. Toť jsou tři ošklivé obludy, pravé megery.

6. Mnohomluvnost, roztržitost, vlašnost, nepatřičná zvědavost, všetečnost, vrtkavost, nepozoro-

vání a neposuzování sebe, nedostatek bdělosti nad smysly. Tu věru se utápí křesťan, řeholník, kněz ve smyslnosti.

Proti těm všem šesterým žádostem vegetativně smyslným a projevům špinavého sobectví platí slovo: Abstine.

Křesťansky buďtež snášeny kříže: nedostatek potřebných věcí, nemoc, nepříznivé počasí, opovržení, nezdar práce, námaha při práci jakékoli, únava, chyby a nedostatky bližního, zmaření úmyslu, zármutek, neštěstí, křivda, pronásledování, urážka, zneuznání, nedostatek útěchy, smrt. Tu platí slovo: Sustine.

Řeholník obdivuje se a klaní se moudrosti, mocnosti a dobrotivosti, s jakou Bůh člověka stvořil. Z pouhé a čisté lásky vytvořil Bůh ve člověku krásné dílo ku Svému obrazu a podobnosti; proto vzdává řeholník Bohu vroucí díky, jež jsou projevem jeho ze srdce vycházející lásky. Řeholníku jest líto, že člověk toto krásné dílo sám v sobě hříchem pokazil, tak že místo harmonie nastal ve člověku rozbroj. Pročež volá řeholník: Bože můj, nenávidím tento rozbroj; chci jej ze svého nitra mrtvením sebe vyháněti, a by ve mně panoval svatý pokoj, a by životu nadsmyslnému, k Tobě Inoucímu, podroben byl život smyslný, a by ch já celý náležel a sloužil Tobě jedinému.

Proč máme sebe mrtviti?

Prvním a nejvážnějším důvodem jsou slova Božského Mistra: Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám, bež kříž svůj na sebe každého dne a následuj mne. Sv. Otcové a všichni duchovního života učitelé nazývají zapírání sebe a nosení kříže jedním slovem: mrtvení sebe, pokládají je za

nevyhnutelnou podmínku duchovního života křesťanského a vyžadují je od každého křesťana, tedy také a obzvláště od řeholníka a kněze. Následování Krista Pána jest liché a jalové bez mrtvení sebe.

Druhým důvodem mrtvení sebe jest úzká jeho souvislost s modlitbou, obcováním s Bohem. Neboť má-li Bůh při modlitbě do duše naší vejíti a ji oblažiti, musí ji nalézti v klidu, který jest podmíněn krocením a potlačováním nezřízených žádostí a nezřízené samolásky, jakož i trpělivým snášením křížů. Nadsmyslná činnost rozumu a svobodné vůle, při řádné modlitbě nevyhnutelná, vyžaduje, aby byl život smyslný podroben životu nadsmyslnému, t. j. mrtven, aby bylo nitro v klidu. Proto jest mrtvení sebe nevyhnutelnou přípravou k modlitbě a činí ji snadnou, blaživou a prospěšnou.

Třetím důvodem mrtvení sebe jest, že na něm spočívá nevyhnutelně prospěch duchovního života, a dokonalost naše, od Boha vyžadovaná, Bohu milá, nám spasitelná. Kdežto naše žádost nezřízená, naše nezřízená samoláska, naše netrpělivost v křížích, odevzdanosti do vůle Boží prázdňá, bývají příčinou našich bojů, hříchů, poklesků a nedokonalostí: prospíváme ve ctnostech tou měrou, jakou sobě činíme násilí, sebe mrtvíme. Dokonalost naše nezáleží sice podstatně v mrtvení sebe, nýbrž v lásce k Bohu, tak že jest člověk tím dokonalejším, čím více jest s Bohem páskou lásky spojen. Avšak jako kámen ve výši držený, jakmile odstraníš překážku jej zdržující, ihned ke středu země, svému přirozenému stanovišti, letí: tak i duše naše, od Boha a pro Boha stvořená, jakmile se nezřízených žádostí, jež jí k Bohu jíti nedají, zhostí, ihned s milostí Boží k Bohu se povznese a láskou k němu se přivine.

Avšak netoliko duchu prospívá mrtvení sebe, nýbrž také po jistou míru tělu, je-li rozumně pěstováno, jelikož mnozí slavní asketové dosáhli vysokého věku (sv. Bruno 71 let, sv. Augustin 76, sv. Alfons Lig. 81 l., sv. Antonín poustevník 105 l., sv. Pavel poustevník 115 l.), kdežto nemrtvení sebe bývá mnohdy příčinou tělesné nemoci a krátkého života pozemského. Nemusí věru mrtvení sebe zdraví tělesnému škoditi, je-li rozumně pěstováno; také ani nemá škoditi, jelikož jsme povinni pečovati o zdraví tělesné, jež jest podmínkou plnění povinností. Proto praví řehole sv. Augustina: *Carnem vestram domate jejuniis et abstinentia escae et potus, quantum vallet ut do permittit*. Neobyčejné mrtvení sebe, jež u některých světců shledáváme, jež se dalo z vnuknutí Božího, jest hrdinské a podivuhodné; avšak neodporučuje se k následování.

Čtvrtým důvodem mrtvení sebe je trest, kterým Bůh člověka, mrtvení sebe zanedbávajícího, tresce, an dopouští, aby takový člověk své žádosti nezřízené libovolně, plně a nesmyslně hověl a prostopášně ku své záhubě živ byl, nad kterýžto trest není většího. V ž. 80. praví Pán: Neuposlechl lid můj. I pustil jsem je v žádosti srdce jejich, aby chodili dle nálezků svých. Podobně sv. Pavel Řím. 1.: Proto vydal je Bůh v žádosti srdce jejich. A sv. Ambrož dokládá: Kdo svých žádostí na uzdě držeti neumí, tím jako divokým koněm budou smýkati, vláčeti, váletí, trhati, trýzniti. A to děje se, jak praví Sirach, k radosti nepřátel našich.

Pátým důvodem mrtvení sebe jest posvátná nenávisť k sobě, láska, kterou duši a tělu prokazujeme mrtvíce se. Pán Ježíš pravil: Kdo bude chtít život svůj zachovati, totiž nemrtvením, ztratí jej; kdo však ztratí život svůj pro mne, totiž

mrtvením, nalezne jej. Tato slova vykládá sv. Augustin řka: Budeš-li zle a nepořádně milovati nemrtvením, pak jsi opravdu nenáviděl; pakli však dobře nenáviděti budeš mrtvením, zajisté miluješ; nebo tak zachováš duši svou k životu věčnému. Zdaž to není mocný důvod, abychom sebe mrtvili? Mrtvení sebe pomůže nám do nebe a zjedná tělu slavné vzkříšení.

Šestým důvodem mrtvení sebe jest, že kdo těla svého nekrotí, není živ, nerci-li dle ducha, ale ani dle rozumu. Sv. Augustin píše: Jiný jest život nerozumných zvířat, jiný andělský, jiný lidský. Život zvířecí obírá se jenom věcmi pozemskými a hověním přirozeným žádostem tělesným. Život andělský jest ustavičné obcování s Bohem a věcmi nebeskými. Třetí jest prostřední, jelikož člověk s anděly a zvířaty má některé věci společny. Žije-li totiž dle ducha, jest podoben andělům a k nim se přidružuje; pak-li dle těla, hovadům se připodobňuje a zhovaduje. Platí zajisté průpověď pohana Seneky: Vyšším jsem a ku věcem vyšším zrozen, než abych těla svého byl otrokem. Také pohanský filosof Epiktet všechnu filosofii shrnuje ve dvou slovech: abstine et sustine, a nazývá toho, jenž těchto dvou požadavků nešetří, nerozumným.

Sedmým důvodem mrtvení sebe jest, že není tak těžko člověku mrtviti se, jako nemrtviti se. Neboť mrtviti se jest rozumno; co však jest rozumno, v tom jsme 1. milostí Boží podporováni a to zjednává 2. našemu svědomí klid a pokoj. Naproti tomu nemrtviti se jest nerozumno; co však jest nerozumno, v tom nám 1. odporuje Bůh a to zjednává 2. svědomí našemu neklid a nepokoj.

Osmým a posledním důvodem sebe jest trvání společnosti. Žádná zajisté společnost nemůže

trvati, neomezují-li její členové zákonem své vegetativně sensitivně žádosti a svou samolásku a nesnášejí-li se vespolek trpělivě, t. j. nejsou-li bedliví mrtvení sebe. Proto jest každé společnosti mrtvení sebe potřebno. Tím však jest mrtvení sebe potřebnější a dokonalejší, čím jest společnost dokonalejší a světlejší. Avšak nejdokonalejší a nejsvětější společnost jest Církev katolická a její odnože: farnosti a kláštery. Proto jsou faráři a řeholníci povinni mrtviti sebe podle zákonů církevních a řeholních, má-li býti dosažen účel společnosti farní a řeholní.

Ačkoli by nám stačiti měl důvod první, rozkaz Pána Ježíše, přece maje Pán Ježíš útrpnost s naší slabostí dovoluje, aby první důvod byl podporován sedmi jinými. Neskonale tedy díky vzdejme P. Ježíši za dobrotivost, jež se druží k jeho přísnosti a moudrosti. Táže láska jeho nám usnadňuje mrtvení; neboť svým mrtvením sebe dal nám dobrý příklad, slíbil nás, mrtvicí sebe, podporovati svou pomocí milostivou a probudil v nás naději budoucí odplaty věčné.

Slyšme posléze názory dvou moudrých a svatých premonstrátů o mrtvení sebe. Sv. Norbert: *Haec via crucis est arcta via coeli, quae in ea perfecte ambulantes ad veram perducit patriam, quam Christus moriendo et vivendo, opere et verbo vobis strenue praemonstravit. Quam nisi cum fiducia aggrediamini et pro modulo vestrae possibilitatis in ea ambuletis, non potestis ad Christum venire, sicut dicit Apostolus: Nullus coronabitur, nisi qui legitime certaverit. Et iterum: Qui voluerit Christo commanere, debet, sicut ambulavit, ambulare. — In austeritatibus sunt torrentes deliciarum pro iis, qui eas gustare sciunt. — Vita austera voluptatum ferax est; nemo autem credit, nisi qui experitur.*

B. M. Servatius Layrvelz, opat: Cogita, samenda esse alimenta sicut medicamenta, quae non sumuntur extra necessitatem. Cogita, quod Deus non invenitur in terra suaviter viventium, sed in corde crucem suam portantium. Cogita eum, qui ventri deditus est, hostem contra se armare pessimum et corporis animaeque morbos sibi procurare.

Sliby řeholní.

Mrtviti se má každý křesťan; avšak u řeholníka je tato povinnost nadmíru naléhavá, jelikož jeho úmyslu, Bohu celým srdcem sloužiti se protiví mnohem více než úmyslu prostého křesťana nižší stránka jeho vlastní bytnosti, jakož i svět a ďábel. Aby tedy řeholník přemohl tyto tři protivníky mocné, přijímá rád a ochotně tři rady evangelické a zavazuje se třemi sliby dobrovolné chudoby, čistoty pohlavní a synovské poslušnosti vůči člověku představenému. Sliby tyto, jež činí řeholník předmětem svého zpytování svědomí, jež často obnovuje, jelikož činí podstatu života řeholního, nejsou toliko prostředkem ku mrtvení, posvěcování sebe, nýbrž jsou ctnostmi, jež řeholníka zdobí a posvěcují. Proto je důtklivě sv. Norbert ukládá svým synům duchovním řka: *Ambuletis in via Dei caute, ne morte comprehendamini improvide, promptam observantes oboedientiam, voluntariam paupertatem et famosam castitatem; sine his omnis substantialis virtus ordinis penitus desolatur.* Pročež úpadku a záhubě propadá společnost řeholní, ve které se nezachovávají sliby řeholní, byť i jeden.

Kromě chudoby, čistoty a poslušnosti slibuje řeholník premonstrát stabilitatem loci, t. j. že se

trvá v té kanonii, jež jej přijala, do smrti; výjimku od toho pravidla určují stanovy.

Uvažme výbornost slibů řeholních.

Všechna dokonalost řeholní osoby záleží na dokonalém zachovávání všech tří slibů. Neboť má-li řeholník dosíci dokonalosti lásky tak, jak vyžaduje řehole, musí plněním tří slibů od sebe vzdalovati ty věci, jež mu tak překážejí, že se srdce jeho nemůže z plna povznést k milování Boha.

Dále cokoli řeholník činí ze závazku slibů, jest před Pánem Bohem a u Pána Boha ve větší vážnosti a více zasluhuje, nežli to, co kdo činí beze slibu.

Kromě toho má plnění slibů řeholních takovou cenu, že sv. Otcové je nazývají druhým křtem a stálou smrtí mučednickou.

Posléze slibové řeholní neruší ani neumenšují svobody, nýb rž ji spíše dokonalejší činí.

Proto děkuje řeholník Pánu Bohu, že mu dal tu milost zavázati se sliby řeholními, že oběť jeho přijal Pán Bůh a jej milostí svou podporuje, aby sliby plnil; snaží se je plniti věda, že Bůh přísně tresce nesplnění slibů; zpytuje své svědomí o slibech a je často obnovuje, aby jim zůstal až do smrti věrným a dosáhl hojné odměny slíbené.

Slib chudoby.

V čem záleží chudoba evangelická? Kdo jest duchem chudobný, nelze k žádné věci stvořené; kdo jest srdcem chudobný, netouží po ničem stvořeném. Přestává na věcech nutných, ano i věcí nutných přeje si postrádati, bylo-li by možno. Chudobný takový jest spokojen nemaje nedostat-

ku, kdežto boháč lakotný nedostatkem převelikým je stížen. Málo stačí potřebě chudobného, kdežto dychtivost boháče nikdy není nasycena.

Evangelicky chudobný jak jest bohatým! Vždyť má Boha. Jak jest chudým, kdo maje všeho majetku dosti, pozbyl Boha. Jak jest blažen, kdo nic nehledá, leč Boha! Jak bídnyým ten, jenž hledá jenom majetek časný, ne věčný!

Odkud se učí řeholník evangelické chudobě?

1. Z Písma sv.: Tob. 4. 23. Neboj se, synu můj; chudý sice život vedeme, ale mnoho dobrého míti budeme, jestliže báti se budeme Boha a jestliže odstoupíme od hříchu a budeme-li dobře činiti. Eccli. 31. 8, 9. Blahoslavený, kdo po zlatu nepostoupil aniž doufal v penězích a pokladech. Kdo jest ten, a budeme jej chváliti? Neboť učinil divné věci v životě svém. Mat. 5. 3. Blahoslavení chudí duchem, neboť jejich jest království nebes. Mat. 19. 21. Chceš-li býti dokonalým, jdi, prodej všecko, co máš, dej chudým, a budeš míti poklad v nebesích.

2. Ze života Pána Ježíše. O můj Spasiteli, může-li kdo se naroditi v chudobě větší, než ty jsi se narodil? Může-li kdo v chudobě větší žiti, než ty jsi žil? Může-li kdo v chudobě větší umřiti, než ty jsi umřel? Bohatým jsi byl a stal jsi se ničeho nemajícím. Já však jsem chudým a toužím býti bohatým! Ty máš všecko a chtěl jsi, aby všeho se ti nedostávalo. Já nemám nic a nechci, aby se mi něčeho nedostávalo! Jak jsem tebe nehoden! Nesluší se nikterak, abych já, tvůj služebník, pohodlněji žil a měl větší dostatek, než ty, můj pán.

3. Z názorů moudrých a svatých premonstrátů. Sv. Norbert píše: *Divitiae sunt transitoriae, sed sancta paupertas est bonum permanens et signum aeternitatis beatae.* — B. Adamus, Sco-

tus, biskup: Haec duo necesse est adesse paupertati: voluntatem et honestatem; nam quum voluntaria est, affert hilaritatem; quum vero honesta, confert venustatem. Econtra vero paupertas quum voluntaria non est, in murmure est; quum vero honestate coret, nimis rusticana est ac per hoc a servis Dei non multum appetenda est.

4. Z řehole a stanov řeholních, o nichž brzy promluvíme.

Má-li řeholní chudoba býti evangelickou, takovou, jakou Pán Ježíš hlásal slovem a příkladem, má-li býti základem dokonalosti křesťanské, základem dvou slibů ostatních a mnohých ctností, jichžto opatrovnicí, mistryní a matkou nazývají chudobu řeholní sv. Otcové a zakladatelé duchovních řádů:

Vyžaduje se, 1. aby řeholník skutečně všechno pozemské a časné zboží opustil a jeho se zřekl a aby všeliké náklonnosti k němu se zbavil, aby obojí toto učinil dobrovolně a radostně, jelikož Bůh miluje veselého dárce. Když se sprostil řeholník takto překážek, jež nedovolují Bohu sloužiti a dokonalosti dosíci, může, jakož i má, všecku píli vynakládati, aby Bohu sloužil a dokonalosti křesťanské dosáhl, jak předpisuje morálka, asketika, řehole a stanovy. Aby podle slabosti lidské neochabl zachovávali chudobu až do smrti, jest pobádán od Pána Ježíše dvojí odměnou: stonásobnou na zemi a věčnou blažeností v nebesích.

2. Se vyžaduje, aby, když opustil ve světě to, co velikého jest, neklonil v řeholi srdce své k malým věcem a titěrkám.

3. Se vyžaduje, aby ukájel jedině potřeby nutné, aby trpělivě po křesťansku snášel nedo-

statek, díky čině a oběť Bohu přinášeje s myslí klidnou a z lásky k Bohu.

4. Se vyžaduje, aby neužíval nižádné věci tak, jako by byl jejím pánem.

5. Se vyžaduje, aby si nechal bez odporu a reptání nějakou věc představeným vzíti.

6. Se vyžaduje, aby darů ani neudílel ani nepřijímal. Představený přijímá a vydává pro spolek řeholní a pečuje o potřeby celku a jednotlivců.

7. Se vyžaduje, aby při své chudobě šetřil slušnosti.

Ostatně jednají blíže o chudobě stanovy.

Slib čistoty panické.

Stav panický jest výborný, neboť Ježíš miluje obzvláště panice a panny. Sám jsa panicem zvolil za svou matku pannu a za svého pěstouna panice, věnoval lásku něžnou učeníku panicovi a dovoluje v nebi pannám jej blízko následovati. Jsem více než andělem, jsem-li panicem. Bohu jsem více podoben, jsem-li panicem. Duše má jest jaksi ve smysle duchovním nevěstou Ježíše Krista, jsem-li panicem. Korunou budu v nebi ozdoben, jsem-li panicem. Nad ostatní mám větší právo, abych z mrtvých vstal, jsem-li panicem.

Avšak panictví, jež vyžaduje čistotu těla a srdce, t. j. aby byl panice prost i mrzkých činů, i mrzkých žádostí, jest vzácný poklad, ježž ne snadno jest zachovati. Ku zachování slouží tyto prostředky:

1. Pokorným musíš býti, abys byl čistotným. Bůh pyšné pokořuje, nechá je klesnouti ve hříchy ohavné, tresce ducha tělem a zahrnuje han-

bou a potupou ty, jichžto duch postrádá posvátné poníženosti.

2. Musíš býti poslušným. Neboť nemůže vládnouti, kdo neumí poslouchati; nemůže býti pá-nem, kdo se nenaučil býti služebníkem. Tělo poslouchá ducha poslušného a podrobuje se duchu posvátnému; avšak bouří se proti duchu odboj-nému. Kdo není poslušen svého představeného, pozbývá vlády, kterou má nad svým poddaným, tělem.

3. Kdo neudrží v poddanosti smyslů svých, stává se otrokem těla svého a upadá v nečistotu. Proto bdi nad sebou, nad svými smysly, zvláště fantasií, nad smyslnými náklonnostmi a žádostmi, nad svými city, zvláště láskou, ano i nad svými myšlenkami a řeči.

Bože můj, jak velice se bojím pýchy, poně-vadž vrhá do bahna hnusného smilství. Kterak miluji pokoru, poněvadž chrání nevinnost. Pokorným budu, abych byl čistotným. Poslušen bu-du svých představených, aby také mne poslouchalo tělo, smyslové moji, aby žádostivost se podrobila rozumu. Nejčistotnější Ježíši, nech mne raději klesnouti do nejtrapnější nemoci, než do bahna smilství.

4. Modli se k Bohu trojjedinému, v jehož přítomnosti žiješ, k andělu strážnému, jenž při tobě stojí, k Panně Marii, nejčistší panně, patronce řeholníků, také premonstrátů, k četným svatým panicům a pannám, také z řádu premonstrátského, kteří tobě zajisté pomohou, abys zachoval čistotu. Bez modlitby nezachováš čistoty, jež jest ve smyslu obzvláštním darem Božím. S modlitbou spojuj následování vzorů čistoty.

5. Unikej příležitostem, chceš-li nečistoty se uvarovati. In fuga salus, t. j. útekem zachráníš čistotu.

6. Nevyhledávej bez příčiny obcování se ženskými a buď, an obcuješ s nimi, velice opatrným.

7. Zaháněj pokušení k nečistotě zaměstnáním vážným, zbožným, studii vážnými, posvátnými, prací tělesnou.

8. Varuj se zahálky, přílišného spánku, čtení románů, nestřídmosti v jídle a pití.

9. Měj v uctivosti své tělo, chrám Ducha sv., abys je nehanobil.

10. Přijímej sv. svátosti.

Panickou čistotu těla a srdce doporučuje sv. Norbert svým řeholním synům takto: *Castitas est flos, quem religiosus praemonstratensis semper secum portare et servare debet; sicut enim margarita in corona, sic celebris et famosa castitas in actibus cunctis relucere debet. — Qui inter seculares vult degere et mundanis conversationibus quodammodo satiari nec tamen continentiae detrimentum pati, similis est ei, qui picem contrectare praesumeret nec inde digitos macula foedare vellet. — Corpori indulgere est fovere inimicum castitatis.*

B. M. Servatius Layrvelz, premonstrát: *Religiosus pudicitiae suae studiosus cito et longe fugit, ne tentatione praeoccupetur vel vicinis illecebris alliciatur. Fugiamus igitur et nos, si vincere volumus. Ea est carnis nostrae petulantis in duello pertinacia, ut neminem persequi desinat, nisi fugientem. Fugit autem, qui obvias quasque carnis suggestiones a se mature avertit. — Nihil sic castitatis arcem defendit et tuetur, ut humilitas; quum enim ex Deo maxime pendeat castitas et Deus non solet nisi humilibus operam suam adjungere, mirum non est, si nulla est castitas carnis, quam non commendat humilitas*

mentis. Et haec causa est, cur operibus suis infiantur in luxuriae barathrum facile labuntur.

Písmo sv. chválí čistotu, na př. Moudr. 6. 20. Neporušenost, t. j. čistota těla a srdce, působí, abys byl nejbližším Bohu. Zavrhuje nečistotu, na př. Řím. 1. 24. Pročež vydal je Bůh v žádosti srdce jejich, v nečistotu, tak že těla svá na sobě samých hanobili. Tamtéž 26. Pročež vydal je v žádosti ohavné.

Slib poslušnosti.

Zapírání sebe se dovršuje poslušností, založenou nejbližše na auktoritě lidské, posléze na auktoritě Boží, odporučenou Synem Božím a Církví sv., poslušností, kterou povinen jest řeholník premonstrátský: opatu a představeným od opata ustanoveným, opatu generálnímu a představeným od kapitoly generální ustanoveným, papeži a ve věcech farních biskupu diecesnímu.

Poslušnost řeholní jest slib Bohu učiněný, jímž se řeholník dobrovolně zavazuje, že lidí sobě představených, Bohem ustanovených a Boha zastupujících bude poslušen ve všech věcech, jež představení vyžadují, jež nejsou patrně hříšné a jež obecně odpovídají řeholi a zvláště účelu řádu nebo kláštera jednotlivého.

Poslušnost s láskou a pokorou spojená jest ctnost výborná, ze slibů řeholních nejvýbornější. Neboť 1. záleží v tom, že Bohu obětujeme sebe samy, svou vůli, svou svobodu; 2. spojuje nás nejtěsněji s Bohem, vůlí Boží; 3. činí nás nejúčastnějšími dokonalostí Božích; 4. jest matkou a opatrovnící všech ctností; 5. činí nás dítkami a přáteli Božími; 6. zjednává nám hojných milostí Božích a zásluh; 7. vzdaluje nás od hříchu a

věčného zatracení; 8. činí život náš vezdejší pokojným a utěšeným a oslazuje nám smrt; 9. zjednává představeným radost a klášteru čest a požehnání.

Poslušnost se stává dokonalou, když nejenom vůli představeného zevně vykonáme, nýbrž také svou vůli spojíme s vůlí představeného a rozum svůj podrobíme rozumu představeného, když posloucháme ochotně a rádi, bez reptání, bez odmlouvání, bez všetečného kritisování, v pravý čas, patřičně. Taková poslušnost se zove slepá, avšak ne ve smyslu člověka nedůstojném, jelikož rozum a vůle poslušného jsou jí spíše zdokonalovány. Taková poslušnost není otrocká, spíše činí poslušného právě svobodným, kdežto neposlušnost činí neposlušného otrokem nezřízených náklonností, otrokem ďábla, tedy nešťastným.

Blahoslavený je tedy člověk poslušný. Vykonává vždycky, co Bůh chce. Je takořka neschoopen hřešiti. Jest majitelem všech ctností. Vítězí nad všemi nepravostmi.

Než jak bídným jest řeholník, je-li odbojným. Jak jest bezbožným a nešlechetným. Mnoho se namáhá a ničeho nezíská. Jest mocně pokoušen a pokušiteli podléhá. Protiví se vůli Boží a Bůh se protiví vůli jeho. Odvrací se od pečlivosti dobroty Boží, aby se podrobil moci spravedlnosti Boží. Nechce se podrobiti a Bůh podrobuje jeho zatvrzelost. Nechce poslouchati Boha a Bůh se protiví jeho náklonnosti. Pozbývá vlády, kterou měl nad svým tělem, poněvadž se zdráhá Bohu podrobiti svou mysl. Jemu neprokazují poslušnost jeho poddaní, poněvadž on sám neposlouchá svých představených.

O duše křesťanská a řeholní, uznávej a cti Pána Ježíše ve svých představených. Přijímej uctivě rozkazy Boží, jež ti oznamují tvoji představení. Po-

slouchej svých představených. Poslouchej ve všech věcech, ve kterých nic není hříšného. Poslouchej z celého srdce. Poslouchej z celé mysli své. Poslouchej ochotně a hbitě. Poslouchej prostě. Poslouchej pokorně, statečně, vytrvale, radostně. Poslouchej posléze jaksi slepě. Následuj Pána Ježíše, jenž byl poslušen až k smrti kříže. Podle jeho příkladu chtěj raději pozbyti života, než poslušnosti.

Nebudiž tobě poslušnost obtížnou; neboť ji slibuješ jako syn otci, je n ž za svou povinnost svatou, od Boha uloženou považuje pečovati o tvé spasení, je n ž tebe pro Boha, Bohu k vůli miluje, je n ž toho jest si vědom, že zastupuje místo Boží a že bude ze svého představenství Bohu skládati účty, je n ž sám nad sebou uznává zákony, řeholi a stanovy jej zavazující, a vyššího představeného, je n ž si raději přeje býti podřízeným než představeným, jelikož představeným býti jest větším břemenem než býti podřízeným. Nechtěj neposlušností představenému jeho úřad obtěžovati a sobě samému škoditi. Měj také na paměti, že musí býti představený auktority požívající, že kdo se uvolí býti představeným, tobě prokazuje dobrodiní, sobě však ukládá břemeno, že neposlušnost vede k rozvratu společnosti, že pravá svoboda záleží v poslušnosti k zákonům na auktoritě Boží spočívajícím.

Písmo sv. tebe vybízí k poslušnosti. I. Král. 15. 22. Zda si přeje Hospodin zápalů a obětí a ne raději, aby bylo posloucháno hlasu Hospodina? Lepší jest zajisté poslušnost, než oběti. Tamtéž 23. Jest jaksi hříchem věštby a jaksi zločinem modloslužby nechtíti přivoliti. Přísl. 21. 28. Poslušný mluvíti bude vítězství. Řím. 13. 2. Kdo se mocnosti protiví, zřízení Božímu se protiví; a kteří se protiví, odsouzení sobě dobývají.

Žid. 13. 17. Poslušni buďte správců svých a buďte jim poddáni; oni zajisté bdí, jako ti, kteří mají počet vydati za duše vaše, aby to s radostí činili a ne se stýskáním; neboť to by vám nebylo užitečno.

Poslušnost ukládá řeholníkům sv. Norbert řka: *Dum loquuntur superiores, Dei vices gerere illos cogita et quae dicunt, humiliter attende et statim jussa exsequere.* — Týž volá s podivením: *Quid est hoc, Fratres? Ferae rabidae, rationis expertes mansuescunt et hominibus oboediunt; homo rationalis claudit aurem et non oboedit, quasi qui finxit oculum, non consideret: non audit miser homo.* — Ve svém sermonu hrozí sv. Norbert neposlušnému řeholníku, jenž v nekajícnosti zemřel, tresty pekelnými. — B. Adamus, Scotus, episcopus, premonstrát, píše: *Obtempera superiori tuo prompte, grate, hilariter, sincere et perseveranter.* — *Exhibe devotam et humilem ei, qui tibi praeest, reverentiam, quia loco Dei praeest tibi; huic oboedientiae et reverentiae adjungenda est ordinata familiaritas, quae est inter patrem et filios, atque amor erga praepositum.* — P. M. Servatius Layrvelz, opat, premonstrát: *Nunquam est vera oboedientia sine humilitate, neque est humilitas sine oboedientia.*

Řehole a stanovy.

Má-li řeholník sliby chudoby, čistoty a poslušnosti řádně zachovávat, aby dospěl k cíli, který sobě vytkl, k dokonalosti Bohu milé, vyšší, než k jaké dospěti má každý křesťan, musí se řídit základním pravidlem, jež se zove regula, řehole, a stanovami, jež blíže řeholi vykládají a podrobně pro všechny poměry života řeholního, Bohu zasvěceného, určují. Dále jest potřebí ře-

hole a stanov také proto, že řeholník žije ve společnosti klášterní, máje s ní a skrze ni dojítí svého cíle, vyššího stupně zalíbení Božího, vyššího stupně svatosti. Pro tuto důležitost uvažujme řeholi a stanov, statuta blíže.

Je-li klášter stavením, jest řehole se stanovami a výnosy kapitoly generální a provinciální základem. Je-li klášter tělesem, jest řehole jeho nervstvem. Je-li klášter hradem, jest řehole jeho zdivem. Je-li klášter místem posvátným, jest řehole jeho zámekem.

Nejsi řeholníkem, nezachováš-li řeholi se stanovami. Skrze zákony řehole a stanov dostane se ti hojných milostí a staneš se řeholníkem dokonalým. Není žádný zákon řeholní tak nepatrný, aby ti nezjednal nějaké milosti spasitelné, aby se netěšil z auktority Boží, aby nesvědčil o moudrosti, moci, dobrotivosti a svatosti Boží. Nezachováš-li řehole a stanov, jsou ctnosti tvé marné. Kdo nežije dle předpisu pořádku, trestán bude původcem pořádku, Bohem. Řeholník, jenž svůj život neřídí řeholí a stanovami, nežije ve svatém pokoji a jest ustavičně v nebezpečí hříchu. Zdá se býti pravidlo, jehož nešetříš, nepatrným; avšak škoda odtud vyplývá veliká, jelikož nepatrné takové chyby připravují tebe k chybám těžším. Kdo jest nevěrným ve věcech nepatrných, věrným nebude ve věcech velikých. Kterak vyplníš povinnost těžkou, nekonáš-li lehkou? Buď pamětliv přísloví: Malá jiskra zanedbaná rozněcuje veliký požár. Kromě toho sloužíme-li Bohu, jest všecko důležité. Vůle Boží závažným činí všechno, co rozkazuje. A zajisté dobře víš, že řehole a stanov jsou výrazem vůle Boží, jelikož pocházejí od představených, kteří zastupují Boha. Zdaž není pravda, co praví sv. Augustin: Zachovávej pořádek a pořádek zachová tebe? Pakli však

jej ničíš, zničí on tebe. Važ si tedy, duše křesťanská a řeholní, řehole a stanov, abys mohla býti věrnou svým slibům, abys dokonalosti došla, abys Bohu se líbila a byla spasena, abys netoliko neškodila svým bratřím, nýbrž také přispívala ku spasení jejich.

Řehole a stanovy jsou prostředky, jimiž má řeholník dle vůle zakladatele a představených, zástupců Božích, tedy také dle vůle Boží se řídit, aby vedl život právě řeholní. Má-li klášter cíle svého dojít, musí nezbytně řeholník svědomitě zachovávat řeholi a stanovy i ve věcech zdánlivě nepatrných, když i není povinen pod hříchem. Na zachovávání řehole a stanov závisí pokrok a dokonalost řeholní, spokojenost a radost jeho. Ku cti celého řádu a jednotlivého kláštera přispívá a přispívati má řeholník zachováním řehole a stanov. Zachovávati je má, pokud možno, až do smrti, i když jest ve věku pokročilém; bez příčiny nemá se dispensovati sám aneb o dispens žádati; starší má mladším dávat dobrý příklad. Řeholník, jenž nežije podle řehole a stanov, podrobuje se otrockému jhu svých náruživostí. Proto říkal sv. František Assiský, že chová svou řeholi povždy v srdci, kde ji ctí a miluje, a zároveň také v rukou, aby ji skutkem prokazoval a své činy podle ní posuzoval.

V předmluvě ke stanovám řádu premonstrátského r. 1630 obnoveným dočítáme se, jak bedlivě mají býti zachovávány a kterak zavazují. Obnova jejich jest nejenom možná, nýbrž také potřebná. Neboť, kdežto základní řehole se nemění, mohou a musí býti stanovy po uplynutí delší doby cestou zákonitou upraveny podle poměrů značně změněných a podle naléhavých potřeb, ovšem tak, aby obecný ráz klášterní a specifické zvlášt-

nosti řádu nebyly poškozeny; změnám jsou podrobeny jediné věci vedlejší.

Dobrý tedy řeholník má řeholi a stanovy v mysli, aby je znal, v srdci, aby je miloval, v ruce, aby podle nich jednal.

Ke stanovám přistupují knihy bohoslužebné a asketické.

Trojí cíl života řeholního.

Když řeholník trojím slibem chudoby, čistoty a poslušnosti odstraňuje překážky, jež jemu spasení znemožňují a když věrně následuje svých vůdců, řehole a stanov: může na základě víry, naděje a lásky, s kajícíností spojené, s pomocí Boží, za kterou snažně prosí, bezpečně a zdárně konati, co ke cti a slávě Boží a k dosažení spásy své a bližního jemu Bohem jest uloženo, může dle své povinnosti směřovati k vyššímu stupni dokonalosti, než jaká jest předepsána každému křesťanu, k dokonalosti rozumu a svobodné vůle a sice netoliko ku prospěchu svému, nýbrž také ku prospěchu bližního. Proto má řeholník na zřeteli trojí cíl: vzdělanost rozumu posvátnou, svatost života a horlivost apoštolskou.

Řád premonstrátský vyžaduje, aby řeholník netoliko vedl v klášteře život kontemplativný, nýbrž také se zabýval duchovní správou. Unde colligere possumus, jak čteme v předmluvě ke stanovám ř. prem. r. 1630 obnoveným, qui tamquam canonici ad curam animarum vocatione et nostra professione disponimur, quanta copia virtutum abundare et quanta scientia et sanctitate eminere debeamus, et ut eam nobis comparemus, quanta sedulitate quantoque labore per regulae nostrae statutorumque rigidissimam observationem ad veram interni hominis perfectionem contendere obligemur.

Vzdělanost rozumu posvátná.

Amate scientiam. Tak volá k nám, řeholníkům a kněžím, sv. Augustin, udíleje tomuto rozkazu svým příkladem váhy a důrazu. Proto milujme, t. j. pěstujme radostně a horlivě posvátnou vědu, abychom obohatili rozum vědomostmi a tak vyplnili podmínku, na které závisí život řeholníků a kněží svatý a apoštolský.

Jakou vědu máme pěstovati, abychom svému povolání řeholnímu a kněžskému vyhověli, vykládá ve své encyklice proti modernismu sv. otec Pius X., an osobám duchovním, řeholníkům a kněžím přikazuje: Zabývejte se hlavně a přede vším theologií právě katolickou; jež jest věrou římsko-katolickou prochnuta, přidruženě pak filosofií křesťanskou, aristotelicko-thomistickou, jedině pravou a jedině pravdivou, dále dějinami církevními a občanskými, psanými pravdivě, t. j. v duchu křesťanském, posléze vědami přírodními, pokud slouží filosofii křesťanské za podklad a souvisí se zjevením Božím nadpřirozeným. Mezi vědami theologie katolické přední místo drží dogmatika a morálka. Při studiu morálky nesmí řeholník a kněz zapomenouti na asketiku, bez které si nelze mysliti život řeholní a kněžský. V dějinách církevních přihlížeti sluší k životům svatých.

Řeholník a kněz neustále potřebí má studovati, buď aby nabýval nových vědomostí, buď aby podržel vědomostí nabytých.

Má studovati, aby se učil. Jaký to řeholník a kněz, jenž necítí potřeby, aby ustavičně rozšiřoval obor svých vědomostí? Věda církevní jest nesmírná. Čím kdo více pokračuje na tom poli, tím více zdají se mu jeho meze za obzorem mi-

zeti. Kterak bude řeholník a kněz učiti, když sám se nenaučil?

Kromě toho má řeholník a kněz studovati, aby podržel vědomostí již nabytých, jelikož mohutnosti ducha našeho právě tak ochabují, jako síly tělesné, když je přestáváme cvičiti, tak že brzy zapomínáme, čemu jsme se, byť i nejlépe, naučili. Bychom studovali sebe více, vždy bude nám volati k Bohu: *ignorantias meas ne memineris*.

Dále studiemi, sv. otcem Piem X. doporučenými, svatost řeholníka a kněze prospívá, jakož jest jimi také chráněna. Život odloučený a vážný, mysl sebraná, obětavost, správné a vytrvalé cvičení našeho rozumu působí, že rychle prospíváme v pravé svatosti; tyto však prostředky nám poskytuje pilnost, jakou vědujeme studiím, řeholníku a knězi příslušným. Vzdáliti se světa a jeho marnosti, toť první potřeba řeholníka a kněze studií milovného; ve studovně a kostele nejvíce jemu se líbí. Rád přemítá, rád sedí před knihami, rád zpětnou činností sebou se zanáší. Zvyká si tak jednati, jak rozum žádá, jak úvaha klidná dobrým býti soudí. Jeho vůle vyznamenává se zralostí a pevností, kterou kráčí nebloudě, neklešaje k cíli, jehož dosíci jest mu rozkázáno. Kdo mluví o řeholníku a knězi studií milovném, mluví o člověku rázném; neboť vědy nenabývá nikdo bez námahy. Svě duši odpočinku nepřeje, své činnosti přirozené udílí neustále potrawy užitečné. Co však jest příhodnějšího, aby nás cvičilo ve svatosti řeholní a kněžské, než posvátná věda?

Studie nás posvěcující chrání před mnohými bouřemi mravními, jež by neváhaly na nás udeřiti, kdybychom nestudovali. Studováním si ce neunikneme všem pokušením; ale stávají se všecka méně nebezpečnými. Studie řeholníku a knězi slouží taktořka za zbraně, jimiž by se vy-

střehl kruté vlády smyslnosti. Poutají obrazov-
tvornost, která strašně řádí, dovolíme-li jí blou-
diti ve svých snech. Jakou by cestu mohlo po-
kušeni nalezti, kudy by do duše vniklo, když duch
zaměstnán myšlenkami vážnými tělu nedá bu-
jeti?

Posléze studie člověka očisťují, duchovním
jej činí, zbavují jej takořka slupky hrubé, nade
všecko jej povznášejí, co jest pozemského. Kdy-
koliv se jedná o vědu božskou, srdce a duch po-
dobají se miskám váhy; ponoř ducha do vědy,
srdce zaletí k nebi.

K těmto pohnutkám nejbližším připojíme, nu-
ceni velikou důležitostí a nutností posvátného
vzdělávání rozumu, vzdálenější pohnutky rázu o-
becného:

Řeholník a kněz cítí ve svém nitru přirozený
pud mocný a šlechetný, jenž je pobádá ke stu-
diím. Hledati pravdu jest sice namáhavé; než tato
námaha jest odměňována radostí a rozkoší čistou,
jež řeholníka a kněze odvrací od rozkoší neči-
stých, nedůstojných.

Řeholníku a knězi přikazuje Církev sv. a sta-
novy řeholní, aby posvátnou vědu milovali.

Studie zahánějí zahálku, zřídlo nepravosti.

Studie odvracejí řeholníka a kněze od zaměst-
nání nedůstojného a s povoláním jejich nesou-
vislého.

Studie souvisejí s kázní řeholní, jež studo-
váním se udržuje, nestudováním hyne.

Ke studiím, náboženství křesťanské hájícím,
pobízejí řeholníka a kněze snahy nepřátel, kteří
náboženství zamítají.

Dějiny církevní dokazují, že znamenití ře-
holníci a knězi vědu posvátnou milovali a tím
Církvi sv. velice prospěli.

Kacířství a rozkol nevyvrátí se, nestane se nemožným bez pilného studování.

Má-li však studování řeholníka a kněze dobré ovoce přinášeti, musí se díti, ne ze ctižádosti, ne ze zjištnosti, nýbrž pro čest a slávu Boží, jakož i ku spasení lidí. Je-li studování spojeno s modlitbou, dostane se jemu požehnání Božího, na němž velmi mnoho jest záleženo.

Řeholník a kněz studující varovati se musí úskalí: pýchy, zjištnosti, nemírného, škodlivého čtení, čtení knih chápavost přesahujících, čtení knih víře a mravnosti odporujících, přílišného čtení zábavného, čtení knih od Církve sv. zapovězených neoprávněného, zanedbávání jiné povinnosti, hloubání víře škodlivého.

Svatost života.

Anteponite charitatem, dejte přednost životu z lásky k Bohu prýšticímu před vědou. Tato slova připojuje sv. Augustin k oněm: Amate scientiam.

Vzdělávání rozumu jest květem, ovocem však jest činnost svobodné vůle anebo prokazování lásky, jaké ku svatosti vésti má každého křesťana, zvláště však řeholníka a kněze. Než i myšlení lidského rozumu může a má býti svaté, pokud směřuje k Bohu a vychází ze svobodné vůle; skrze vůli má činnost rozumu účastenství na svobodě a svatosti.

Abychom poznali, jaký život svatý vésti má řeholník a proč, uvažujme řeholníka nejprve jako člověka, pak jako křesťana katolického, dále jako řeholníka, posléze jako kněze.

Předesíláme význam slova svatost. Svatost, pokud přísluší člověku, znamená stav člověka, jenž žije podle náboženství, jenž se snaží býti do-

konalým, t. j. takovým, jakým býti má podle vůle Boží, jenž sebe Bohu odevzdává, Bohu z lásky slouží plně jeho vůli, jenž jeho blaženosti jest účasten.

I. Řeholník jako člověk má svůj původ od Boha, stvořitele, Jenž jej také zachovává a s ním spolupůsobí, Jenž jemu Sebe, Svou slávu zevnějšší, za cíl nejvyšší a hlavní, jeho blaženost a blaženost bližního za cíl přídružný vytkl, jemu zákon k tomu cíli dvojímu vedoucí, stanovil, jemu k dosažení toho cíle dvojího pomáhá, jej soudí, zdali a kterak cíle došel, a podle toho odplácí. Tento poměr závislosti člověka na Bohu řeholník iako člověk poznává a cítí sebe povinným podle toho poměru svou vůli svobodnou řídit, vésti život přirozeně náboženský, přirozeně svatý. Podle náboženství přirozeného, filosofického záleží tedy svatost řeholníka v tom, aby jako člověk Boha, svého svrchovaného pána a krále, ctil a miloval a jeho zákona přirozeného byl poslušěn, aby zachovával přirozených povinností k Bohu, sobě a bližnímu, jaké vykládá filosofie křesťanská, jediná pravá a pravdivá filosofie, na př. v Cathreinově *Moralphilosophii*, aby takto byl přirozeně šťasten a blažen.

Avšak toto náboženství přirozené není samostatné, nebytuje samo o sobě ve skutečnosti, nýbrž jest toliko podkladem, na němž Bůh dal člověku náboženství nadpřirozené, chtěje býti člověku netoliko pánem a králem, nýbrž také z lásky a dobrovolně, z milosti otcem a přítelem. Náboženství nadpřirozené jeví se již u prvních rodičů pokolení lidského, kteří byli postaveni do stavu svatosti a spravedlnosti, kteří měli sobě a potomkům po přestálé zkoušce učiniti majetkem neztratitelným. Než o tento stav oloupili první rodiče sebe a potomky hříchem prvotným

a dědičným. Přece však i dále zůstal Bůh podle náboženství nadpřirozeného otcem a přítelem; neboť slíbil a poslal Vykupitele, Syna Božího vtěleného, Jenž svým dílem vykupitelským uvádí skrze Svou církev, Církev katolickou člověka do stavu svatosti a spravedlnosti. Má tedy řeholník jako úd Církvě katolické věsti život svatý podle učení Kristova, Církvě katolické svěřeného a v morálce katolické obsaženého. A v čem záleží tento život svatý, náboženský, život nadpřirozený, v němž jest obsažena také svatost přirozená jako podklad?

II. Svátý anebo náboženský život, jaký Církev katolická jménem Syna Božího ukládá řeholníku, pokud jest katolickým křesťanem, vyžaduje:

1. aby řeholník celý náležel svému Bohu trojedinému, svému stvořiteli, vykupiteli, posvětiteli a odplatiteli, a to více, než náleží služebník pánu, poddaný králi, dítě otcí, obraz malíři, aby se nikdy Bohu nějakým hříchem neodcizoval, nýbrž úctou, vděčností a láskou k Bohu těsně lnul.

2. aby k Bohu jako cíli nejvyššímu, jemuž mají býti všechny ostatní cíle jako prostředky podřaděno přímo nebo nepřímě směřoval a svým životem ctnostným, o dokonalostech Božích svědčícím, slávu Boží šířil a to z lásky k Bohu, dobrovolně a ochotně, aby Bohu sloužil plně Jeho svatou vůlí, kterou poznává ze zjevení Božího přirozeného a nadpřirozeného.

3. aby se připodobňoval Bohu, Jenž jest svatost sama svrchovaná, nekonečná, Jenž jest vzorem dokonalosti, ku které člověk spěti má, aby následoval ve svém jednání Pána Ježíše, Jenž také proto se vtělil, aby ukázal lidem, kterak mají žiti, aby se zalíbili Bohu, na kterémžto zalíbení má býti člověku nejvíce záleženo.

4. aby činil dobré a zlého se varoval podle zákona Božího, přirozeně a nadpřirozeně od Boha zjeveného, aby ku ctnostem třem Božským sobě vlitým si zjednával ctností nabytých, aby hříchů spáchaných upřímně litoval podle učení Církve katolické a svůj život podle příkázání Božích napravoval.

5. aby úmyslem Bohu milým dodával pravé ceny všem svým myšlenkám, řečem a skutkům, aby všechny tyto výjevy životní tvořily harmonický celek, k Bohu směřovaly a Bohu se líbily.

6. aby trojí lásku, jež jest hlavní tepnou života lidského, patřičně pěstoval a sice: k Bohu, sobě a bližnímu, jak nařizuje jménem Syna Božího Církev katolická, aby Boha miloval nade všecko, této pak lásce podřaďoval lásku druhou a třetí, aby nepokládal za lásku k sobě hovění nezřízeným žádostem a pyšnou samolibost, nýbrž měl na zřeteli pravé blaho časné a věčné, aby podobně miloval každého bližního, jako sebe sama.

7. aby plnil trojí povinnosti: k Bohu, sobě a bližnímu, které vykládá morálka katolická, jednajíc o spravedlnosti k Bohu a bližnímu, o statečnosti, střídmosti a opatrnosti.

Chce-li řeholník jako katolický křesťan dojíti svatosti, musí užívati prostředků posvěcovacích, od Boha daných, a sice nejprve přirozených. Netoliko naše síly duševní a tělesné, nýbrž i všechny tvory všeho míra stvořil Bůh a zachovává jediné pro člověka, aby jemu pomáhaly dojíti svatosti, pro kterou jest stvořen. A zajisté učí nás tvorové poznávati Boha, Jehož dokonalosti nekonečné v nich se projevují, milovati Boha odhalující nám dary Jeho dobroty, která k našemu prospěchu obrací, cokoli nám poskytují tvorové; učí nás dále svým příkladem Jemu sloužiti a vedou nás ku blaženému požívání Boha, pomáha-

jíce nám vykonávati ctnosti, jichž odměnou jest On sám. Jde-li o tvory, kterých postrádati nemůžeme, přestaňme na potřebách nutných a přijímejme jich, vzdávajíce díky. Pak-li o ty, jichž užívati jest nám dáno na vůli, buďme k nim lhostejni, až bychom poznali, jak mohou nám přispívati k službě Boží a k dosažení svatosti, ku které jsme stvořeni. Hledejme Boha ve všem a lněme toliko k Bohu.

Ku přirozeným prostředkům posvěcovacím druží se nadpřirozené: Milost Boží a Bůh sám. Milosti Boží, jež se nám poskytují pro zásluhy Ježíše Krista, aby nás přivedly ku spasení, jsou: zevnější: slovo Boží, příklad Božského Spasitele a svatých, okolnosti příznivé; vnitřné: milost posvěcující, milost účinná; světlo, jež nás osvěcuje, pohnutí, jež nás dojíká, obavy, touhy, spásitelné dojmy. Ano Bůh sám Sebe nám daruje; On, Jenž jest naším cílem, chce býti naším prostředkem. Ovšem jest potřebí, chceme-li si přivlastniti prostředků těch posvěcovacích, abychom měli mysl sebranou, jež do našeho nitra sestupuje a nahlíží, jež pozoruje, co Bůh v hloubi našeho svědomí mluví, jež nám oči otvírá a nám v pravém světle objevuje svět, rozkoš, zaměstnání, život, smrt, jež nás k Bohu přivádí, od nás pokušení vzdaluje a nás před hříchem chrání. Sebranost myslí jest věru kouzelný proutek, jenž nám otvírá poklad prostředků posvěcovacích. A jak hojný a vzácný je to poklad! Mistři duchovního života nám odporučují: myšlenku o přítomnosti Boží, o původu a cíli člověka, o vznešenosti a nesmrtelnosti duše lidské, o hříchu, smrti, věčnosti, soudu. Dále nás povzbuzují, abychom konali pobožnosti: modlitbu soukromou, veřejnou, střelnou, meditaci, zpytování svědomí, návštěvu Velebné Svátosti, vzbuzování tří Božských ctností

a kajícnosti, posvátné mlčení a posvátnou samotu, mši sv., sv. zpověď a sv. přijímání, duchovní čtení, vzbuzování dobrého úmyslu, touhu po dobrech duchovních, rozdělení a užívání času, užívání milostí, křížovou cestu, uctívání a následování Panny Marie a svatých, exercicie, obracení řeči duchovní, kterou máš anebo posloucháš, k sobě samému, obcování a rozmlouvání s lidmi bohabojnými.

Věru stěžovati si nemusíme, že nemáme prostředků posvěcovacích. Jenom jich užívejme a přesvědčíme se, že jest snáze býti přítelem Božím než nepřitelem.

Dále III. uvažujme řeholníka, pokud jest řeholníkem, kterak pilen býti má svatosti, života svatého, náboženského.

Jelikož svatost, kterou vyžaduje Syn Boží od každého křesťana, potkává se s mnohými překážkami, jež činí tělo každému vlastní, svět a ďábel, ačkoli překážky nejsou nepřekonatelny tomu, kdo podle učení Kristova žije, přece zřídila starostlivá Církev svatá podle evangelických rad, vedena jsouc Duchem sv., stav řeholní, klášterní, ve kterém může řeholník dobrou vůli mající bezpečně Pánu Bohu sloužiti a spásu sobě a bližnímu zjednati a ve kterém může řeholník vyšší stupeň svatosti sobě přivlastniti, než jaký jest vyžadován od každého křesťana. Této dvojí výhody ku svatosti se vztahující požívá řeholník v klášterním životě pospolitým bedlivým zachováváním slibů chudoby, čistoty a poslušnosti ku svým představeným klášterním a svědomitým šetřením řehole a stanov. Tak se jemu dostává hojných milostí Božích, jež mu pomáhají, an užívá prostředků posvěcovacích. Tak nabývá hojných zásluh, jež mu zabezpečují odměnu, věčnou blaženost. Sliby, řehole a stanovy nejenom od-

klízejí překážky posvěcení, nýbrž také kladně přispívají řeholníku ku posvěcení.

Aby řeholník svatosti řeholní dojíti mohl, opustil netoliko svět, nýbrž také podle rady evangelické rodinu; opustil je, aby jim duchovně tím více prospěl.

To všecko když uvážíme, co bylo řečeno o svatosti života v č. I., II. a III., chápeme výbornost a prospěšnost života řeholního.

Posléze IV. je-li řeholník knězem, ukládá mu důstojnost kněžská novou povinnost sebe posvěcovati. O čemž se může řeholník přesvědčiti, uváží-li, co jest kněz.

Podle J. S. Pelczara, biskupa Přemyšlského (Ježíš Kristus vzorem a mistrem kněze) jest kněz povznesen nad všechny věřící a vchází v užší svazek s třemi Božskými Osobami, takže sv. Favel právem jej nazývá mužem Božím, homo Dei, mužem sv. Trojice. Bůh Otec plodí od věčnosti z podstaty své Syna svého jako Boha z Boha, spoluvěčného a stejné podstaty s Otcem, jako Slovo předvěčné, které v čase stalo se tělem; a kněz slovy všemohoucnosti Boží: Hoc est corpus meum přivádí Pána utajeného na zemi a dává mu život eucharistický: právem tedy sv. Bernard nazývá kněze rodičem Kristovým. Kromě toho rodí kněz Krista Pána v duších lidských dává jim na křtu svatém život nadpřirozený a zdokonaluje ten život učením pravdy a rozdělením milostí a zároveň rodí ty duše pro Krista. Zdaž nemá se kněz jako kněz posvěcovati, aby byl rodičem Kristovým?

V poměru svém k Slovu vtělenému jest kněz jeho spolupracovníkem a zástupcem. Kristus Pán jest nejvyšším mistrem a kněz hlásá jeho pravdu. Kristus jest nejvyšším zákonodárcem, a kněz hlásá jeho zákon. Kristus jest nejvyšším knězem,

a kněz přináší s ním nejsvětější oběť. Kristus jest spasitelem duší, a kněz pomáhá v tom díle. Kristus jest tvůrcem, snoubencem, hlavou a králem své církve, a kněz jest strážcem jeho nevěsty, nejpřednějším údem jeho těla, vůdcem jeho vojska. Knězi svěřil Pán moc, jakou nedal ani andělům ani samé Matce své.

Vůči Duchu sv. jest kněz viditelným udělovatelem milosti Kristovy a plynoucí z ní lásky Boží, kterou Duch sv. rozlévá neviditelně v srdcích našich; touto milostí očisťuje duše od hříchů a přivádí ku svatosti a do slávy věčné. Bohu toliko přináleží odpouštět hříchy; a hle tu moc dostává kněz od Duchu svatého. Duším vyprošuje kněz milost pomáhající a přetváří je ve chrámy Duchu svatého. Proto jest důstojnost kněze tak veliká, že sv. Otcové o něm vykládají slova Písma svatého: Ego dixi: dii estis, anebo jej nazývají: post Deum terrenus deus.

Z tohoto poměru kněze k nejsvětější Trojici Boží vysvítá, že se má kněz řeholník dle úmyslu a předpisu Církve katolické posvěcovati, aby byl hodným knězem, jenž se líbí nejsvětější Trojici Boží.

Horlivost apoštolská.

Horlivost apoštolská, jež bližnímu hlásá evangelium, jež bližního vede k životu svatému a blaženému, jest třetím cílem, jehož dosíci má řeholník. Tři příčiny: péče o slávu Boží, vlastní svatost řeholní a kněžská, láska k bližnímu, ukládají horlivost apoštolskou řeholníku a knězi.

a) Nemusí býti řeholník jako farář nebo kaplan nebo katecheta zaměstnán duchovní správou; také v klášteře meškaje může a má o spásu bližního pečovati svým životem příkladným, svým

modlením, kázáním, zpovídáním, sloužením mše sv., konáním společných a veřejných pobožností, vypomáháním v duchovní správě, konáním misí lidových a exercicií, podporováním náboženské literatury a náboženských spolků. Proto lze obecně říci, že řeholník netoliko má se starati s milostí Boží o spasení a svatost své duše, nýbrž také pracovati bedlivě s toužou milostí Boží o spasení a svatost bližních. Dějiny klášterů dokazují, že tak si vedli dobří řeholníci. Než řeholník jest nejprve hlavně a především řeholníkem a přídruženě jest apoštolem a nepřestává býti řeholníkem, byť i byl sebe větším apoštolem.

b) Dílem slavným, cenným a velezáslužným jest získati duše lidské Pánu Bohu. Neboť, aby to dílo konal, sestoupil Syn Boží na zem a člověkem učiněn jest. Mezi všemi věcmi Božskými je toto dílo dílem Bohu nejvlastnějším: s Bohem společně o spáse duší pracovati, s Bohem spolu působiti. Odtud vysvítá, že má řeholník toto dílo milovati.

c) Chce-li řeholník jiné vésti k životu svatému, musí býti dříve sám v životě svatém utvrzen. Neboť nikdo nedá jinému to, co sám nemá.

d) Péče o spasení jiných nemá nám býti překážkou našeho vlastního spasení, naší vlastní svatosti. Čím lépe starati se chceme o jiné, tím lépe starati se musíme o sebe.

e) Pod zástěrou vlastního spasení nesmí se řeholník straniti všelikého s bližními obcování.

f) Péče o spásu a svatost jiných vycházeti má z lásky k Bohu a bližnímu. Špinavá zjištnost má býti vyloučena; naopak máme býti bližnímu užiteční také v potřebách časných.

h) Řeholník podporuje svou činnost apoštolskou modlitbou a důvěrou v Boha.

g) Řeholník věnuje svou pozornost a činnost poměrům dělnickým, školám, vědám, uměním, belletristice, aby je nekazil duch nekřesťanský, atheistický, nepravdivý, nemravný.

Závěr.

Blaze řeholníku, jenž ku třem cílům spěchá, jež jsou: učenost, svatost, apoštolování. Dosažením jejich přispěje ku slávě Boha trojjediného, Církve sv. katolické a stavu řeholního, jehož potřebu uznávají dobří katolíci také pro naši dobu,* a prospěje netoliko sobě pro čas a věčnost, nýbrž také společnosti lidské. Pročež má řeholník Pánu Bohu děkovati, že náleží ke stavu řeholnímu tak vznešenému a tak prospěšnému a má s pomocí Boží se snažiti, aby dostal svým povinnostem řeholním. Za obtíže, se stavem řeholním spojené, bude řeholník odměněn blažeností věčnou.

Že řád premonstrátský skutečně dosahuje trojího cíle stavu řeholního, dokazují v r. 1764 vydané životopisy premonstrátů dílem stolicí papežskou beatifikovaných, dílem za svaté považovaných, jichž jest daleko přes 500.

Per ardua ad astra.

* Mnozí vzdělanci nekneží i katolíci i protestanti, uznávají důstojnost a prospěšnost řeholí katolických; což vysvětluje z citátů, jež uvádím ve své „Obraně základů víry katolické“ II. 2. 159—180. Zvláště připomínám Montalemberta a Neandera. Názory v těchto citátech o řeholních projeveních, mohou řeholníky povzbuditi, aby povinnosti stavu řeholního svědomitě a ochotně plnili; neboť jenom kláštery, řeholí a stanovami dobře řízené, jsou chvály a následování hodny. Proto také pohnula důstojnost a prospěšnost stavu řeholního osoby vzdělané, šlechtivé, starší, nemajetné, vznešené, že se uchýlily do kláštera katolického; příkladem budiž kníže Karel Löwensteir a hraběnka Coudenhove-ová, vdova po místodržiteli Král. Českého.

O B S A H.

	Str.
Výbornost stavu řeholního	5
Prospěšnost stavu řeholního	6
Co se žádá od vstupujícího do řehole?	7
Základ dokonalosti řeholní	8
Víra	8
Naděje	10
Láska	12
Kajicnost	14
Mrtvení sebe	15
V čem záleží mrtvení sebe obecné?	15
Proč máme sebe mrtviti	18
Sliby řeholní	23
Slib chudoby	24
Slib čistoty panické	27
Slib poslušnosti	30
Řehole a stanovy	33
Trojí cíl života řeholního	36
Vzdělanost rozumu posvátná	37
Svatost života	40
Horlivost apoštolská	47
Závěr	49
